

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NUTARIMO
„DĖL VALSTYBĖS PAŽANGOS STRATEGIJOS „LIETUVOS ATEITIES VIZIJA
„LIETUVA 2050“ PATVIRTINIMO“ PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Projekto rengimą paskatinusios priežastys, projekto tikslai ir uždaviniai

Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ (toliau – „Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ arba „Lietuva 2050“), kuri pagal Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 14 straipsnio 2 dalį tvirtinama Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu, rengimo būtinybę lėmė kelios priežastys. 2020 m. birželio 25 d. buvo priimtas naujas Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymas Nr. XIII-3096. Jame numatyta, kad Valstybės pažangos strategiją kaip ir kitus strateginius dokumentus reikia rengti juos grindžiant ateities išvalgomis. Taip pat įstatyme įtvirtinta, kad strateginiai tikslai turi būti nustatomi vertinant valstybės pažangos scenarijų įtaką Lietuvai ir atskiroms valstybės veiklos sritims, o Lietuvos Respublikos Vyriausybei nustatytas įpareigojimas parengti ir pateikti Lietuvos Respublikos Seimui tvirtinti Valstybės pažangos strategiją „Lietuva 2050“.

Valstybės pažangos strategija „Lietuva 2030“ buvo pirmasis Lietuvos istorijoje visuomenės susitarimu parengtas pagrindinis ilgalaikis strateginio lygmens planavimo dokumentas, tačiau ji rengiant buvo labiau orientuotasi į Lietuvos visuomenės, ekonomikos ir valdymo problemas, mažiau – į tarptautinį kontekstą, o visiškai neskirta dėmesio galimoms ateities tendencijoms bei valstybės pažangos strategijos santykio su jomis analizei. Pažymėtina, kad „Lietuva 2030“ neatsako į klausimą, kaip Lietuvai pasiekti 2030 metų klimato kaitos ir energetikos tikslus ir taip įgyvendinti Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus. Šios ir kitos anksčiau minėtos priežastys sukūrė poreikį permąstyti valstybės pažangos strategijos turinį – įvertinant Lietuvai darančius įtaką pasaulinės raidos ir kaitos procesus, reikėjo numatyti Lietuvos ateities bei galimybių įvairovę, kurią galėtų kurti jos piliečiai.

2. Projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ projektą parengė „Lietuva 2050“ rengimo grupė (ją sudaro Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės strateginės analizės centro (STRATA) ir Seimo Ateities komiteto biuro darbuotojai), bendradarbiaudama su Valstybės pažangos taryba ir jos koordinacine grupe, Seimo Ateities komitetu ir Vilniaus universitetu, o taip pat su bendrakūrėjais ir ekspertais. „Lietuva 2050“ rengimo procesas buvo atviras ir įtraukus. Į įvairius jos rengimo etapus buvo įtraukiamos suinteresuotos grupės, ekspertai, piliečiai ir bendrakūrėjai – organizacijos, išreiškusios norą prisidėti prie „Lietuva 2050“ kūrimo. Jie į „Lietuva 2050“ rengimą įsitraukė per ekspertines ir kūrybines dirbtuves, viešąsias konsultacijas, bendrakūrėjų iniciatyvas, viešas diskusijas ir veiklas piliečiams.

Nuo „Lietuva 2050“ pradžios renginio 2021 m. spalio 25 d. iki 2023 m. vasario 1 d. įvyko 51 „Lietuva 2050“ rengimo grupės organizuotas renginys. Šiuose ir kituose vizijos rengimo renginiuose dalyvavo virš 500 piliečių, 992 ekspertai ir bendrakūrėjai. Kitų partnerių kvietimu „Lietuva 2050“ rengimo grupės atstovai ateities vizijos projektą pristatė daugiau negu 20-yje renginių įvairiose Lietuvos vietose.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu galioja Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (Nr. XI-2015), patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės

pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“. Kaip jau minėta aukščiau, ji nebeatsako į klausimą, kaip Lietuvai pasiekti 2030 metų klimato kaitos, energetikos ir kitus ateinančiais dešimtmečiais aktualius tikslus, taip įgyvendinant Lietuvos tarptautinius įsipareigojimus.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Lietuvos ateities vizijoje „Lietuva 2050“ atsižvelgiama į šiuo metu egzistuojančias ir ateityje numatomas svarbiausias tendencijas, iššūkius ir tarptautinius įsipareigojimus ir jiems įveikti reikalingus pokyčius, todėl šiame dokumente siūlomos Lietuvos vystymosi kryptys sudaro prielaidas stiprinti valstybės atsparumą ir siekti pažangos. „Lietuva 2050“ rengimo metu pakloti pamatai ir jos įgyvendinimui numatytas ateities išvalgų stiprinimas, tikėtina, padės sukurti ateities išvalgomis grįsto valdymo sistemą. Patvirtinus šį dokumentą, bus pabaigta kurti naujoji strateginio valdymo sistema.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto teisės akto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Valstybės strategijos lygmens planavimo dokumentų teisinio reguliavimo poveikis nevertinamas.

6. Kokią įtaką priimtas teisės aktas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Valstybės strategijos lygmens planavimo dokumentų įtaka kriminogeninei situacijai ir korupcijai nevertinama.

7. Kaip teisės akto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Projekte viena iš numatomų valstybės vystymosi kryptių siekiama, kad Lietuvos verslas kurtų aukštą vertę pasauliui. Šios krypties laikymasis turėtų padėti Lietuvai įsitvirtinti kaip aukštos vertės globaliose rinkose kūrėjai, siekti socialiai ir ekologiškai tvarios ekonomikos plėtos ir būti profesijų, karjerų ir talentų įvairovę vertinančia ir puoselėjančia erdve.

8. Teisės akto įtraukimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Seimui patvirtinus „Lietuva 2050“, Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimas Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“ neteks galios.

„Lietuva 2050“ taps svarbiausiu (vienu iš trijų valstybės strategijų lygmens) planavimo dokumentų sistemos dokumentu. Juo vadovaujantis, pagal poreikį bus peržiūrimi nacionalinių darbotvarkių planai ir nacionalinis pažangos planas, plėtos programos ir jų priemonės, priimami kiti teisės aktai, kad būtų pasiekti „Lietuva 2050“ numatyti tikslai.

9. Ar projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo.

10. Ar projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projekto nuostatos neprieštarauja Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams.

11. Jeigu projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų – kas ir kada juos turėtų priimti

Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ bus įgyvendinama per Nacionalinį pažangos planą ir nacionalines darbotvarkes, kaip tai aprašyta Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatyme. Vyriausybė užtikrina, kad „Lietuva 2050“ nuostatos būtų įtrauktos į kitus planavimo dokumentus ir būtų vykdomos.

12. Projektui įgyvendinti reikalingos lėšos

Lietuvos ateities vizija „Lietuva 2050“ bus įgyvendinama iš valstybės biudžeto lėšų įgyvendinant Nacionaliniame pažangos plane ir nacionalinėse darbotvarkėse numatytas priemones.

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Nutarimo projektas parengtas konsultuojantis su visuomene. Pirminis vizijos ir strateginių ambicijų pasiūlymas pristatytas bendrakūrėjams 2022 m. lapkričio 19 d. Nuo 2022 m. gruodžio 21 d. iki 2023 m. sausio 22 d. vyko viešosios konsultacijos dėl Lietuvos ateities vizijos ir strateginių ambicijų, jose dalyvavo 396 asmenys. Konsultacijose buvo siekiama išgirsti piliečių, organizacijų ir asocijuotų struktūrų nuomonę dėl „Lietuva 2050“ pirminio projekto. Visi viešosios konsultacijos metu gauti pasiūlymai ir atsakymai buvo susisteminti ir išanalizuoti, parengta viešosios konsultacijos ataskaita (priedas Nr. 15). Atliktas papildomas „Spinter tyrimai“ kokybinis tyrimas (fokusuota konsultacija su tiksline grupe) siekiant išsiaiškinti šalies gyventojų nuomonę apie „Lietuva 2050“ viziją ir ambicijas (priedas Nr. 16). Viešosioms konsultacijoms teiktas dokumentas 2023 m. sausio 9 d. buvo pristatytas ir strateginio valdymo sistemos dalyviams ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime.

Atsižvelgus į viešųjų konsultacijų su piliečiais ir bendrakūrėjais metu gautas įžvalgas buvo parengtas ištisinis „Lietuva 2050“ teksto projektas. Atsižvelgus į komentarus, pakoreguotas Lietuvos ateities vizijos šūkis, daugiau dėmesio skirta švietimui, kultūrai, demografijai. 2023 m. kovo 17 d. „Lietuva 2050“ tekstas buvo paskelbtas viešai – „Lietuva 2050“ tinklalapyje, socialinėje medijos platformoje „Facebook“, išsiųstas el. laiškais bendrakūrėjams ir išplatintas „Lietuva 2050“ naujienlaiškio prenumeratoriams. Dėl jo turinio 2023 m. kovo mėn. Vyriausybės strateginės analizės centre (STRATA) buvo konsultuotasi su bendrakūrėjais, mokslininkais, Valstybės pažangos tarybos nariais – įvyko 3 vizijos teksto aptarimai.

14. Projekto reikšminiai žodžiai

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: valdymo planavimas, ateities įžvalga.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Lietuvos ateities vizijos „Lietuva 2050“ projektas yra daugiau nei metus trukusio, ateities išvalgų metodika ir bendrakūrybos principais grįsto proceso rezultatas. Todėl svarstant ir vertinant jo turinį yra svarbu susipažinti su jo rengimo eiga ir rengimo metu sukurtais analitiniais produktais.

„Lietuva 2050“ rengimo metodologija (priedas Nr. 1) yra paremta svarbių iššūkių, pagrindinių pokyčių tendencijų ir „silpnų signalų“ (t. y. įvykių ar reiškinių, kurie gali signalizuoti apie potencialius reikšmingus pokyčius ateityje) identifikavimu. Ateities išvalgų rengimas yra sistemingas procesas, kuriame dalyvauja platus suinteresuotų šalių ratas ir kurio metu sukuriamas kolektyvinis žinojimas apie vidutinės trukmės ir ilgalaikę ateitį. Dalyvaujamojo principo laikomasi pripažįstant, kad ne tik viešasis sektorius ir akademinė bendruomenė, bet ir kitos suinteresuotos šalys turi viešosios politikos formavimui svarbių žinių ir gali reikšmingai prisidėti susitelkiant bendros ateities numatymui.

Toliau trumpai aprašoma „Lietuva 2050“ rengimo eiga. Galima išskirti keturis pagrindinius šio proceso etapus:

1. **Pasirengimas.** 2020 m. lapkričio – gruodžio mėn. buvo atliekama **megatendencijų analizė** (priedas Nr. 2): surengtos 4 dirbtuvių sesijos, jų metu dirbo 10 ekspertų grupių, iš viso – 50 dalyvių. 2021 m. lapkritį – 2022 m. vasarį įvyko devyni **susitikimai su piliečiais** įvairiuose Lietuvos miesteliuose ir miestuose – „Ekspedicijos į 2050-ųjų Lietuvą“. Susitikimų metu buvo siekiama išsiaiškinti, kaip šalies gyventojai suvokia Lietuvos tapatybę, kokių vilčių turi dėl šalies socialinės ir kultūrinės, technologinės, ekonominės aplinkos bei politikos padėties (priedas Nr. 3). 2022 metų pavasarį vyko Lietuvos **ateities scenarijų dirbtuvės**. Atsižvelgiant į jose daugiau nei 250 dalyvių atrinktus Lietuvos ateičiai svarbius pokyčių veiksnius, ilgalaikes raidos tendencijas ir jų galimą įtaką šalies raidai, buvo sukurti hipotetiniai (galimi) Lietuvos ateities scenarijai (priedas Nr. 4). Svarbi naujos strategijos kūrimo dalis – **esamos situacijos analizė** ir Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2030“ įgyvendinimo tarpinis vertinimas (priedas Nr. 5).

2. **Idėjų generavimas.** Idėjos ir pasiūlymai dėl galimo „Lietuva 2050“ turinio struktūrinių elementų (vizijos, strateginių ambicijų, svarbiausių pažangos sričių) buvo renkami taikant apklausas (ekspertų ir „Lietuva 2050“ renginių dalyvių) bei įvairių bendrakūrybos ir svarstomosios demokratijos principais grįstų renginių (dirbtuvių su piliečiais, nevyriausybinių organizacijomis, akademinės, verslo ir kultūros bendruomenėmis, regioninėmis organizacijomis, kitais socialiniais partneriais; interaktyvių ekspertinių diskusijų) metu.

2022 m. gegužę–birželį vyko 6 **teminės diskusijos** su ekspertais apie Lietuvos ateitį. Jose apie 300 ekspertų siekė detaliau paanalizuoti megalendencijas, ateities iššūkius konkrečiose viešosios politikos srityse. Teminių diskusijų pagrindu nustatyti pagrindiniai ateities iššūkiai Lietuvai, taip pat parengtos 8 teminės sprendimo galimybių studijos: Mokslo, technologijų ir inovacijų ekosistemos transformacijos (priedas Nr. 6); Klimato kaitos, aplinkos ir žaliosios transformacijos (priedas Nr. 7), Kultūros ir iššūkių tapatybei (priedas Nr. 8); Sveikatos iššūkių (priedas Nr. 9); Švietimo ir įgūdžių iššūkių (priedas Nr. 10); Demografinių iššūkių (priedas Nr. 11); Ekonominio augimo ir gyvenimo kokybės iššūkių (priedas Nr. 12); Geopolitinių ir saugumo iššūkių (priedas Nr. 13). Jose pateiktos viešosios politikos planavimo dokumentų įgyvendinimo vertinamosios apžvalgos, išanalizuoti įdomių gerųjų kitų šalių praktikų pavyzdžiai. Studijose pateikiama viešųjų politikos sričių stiprybių, silpnųjų, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, rekomendacijos tobulinti atitinkamas ekosistemos transformacijas ir viešąją politiką. Visa tai buvo panaudota Lietuvos ateities vizijos ir strateginių ambicijų įgyvendinimo kelrodžių dirbtuvėms.

2022 metų rugpjūčio–spalio mėnesiais įvyko 6 **susitikimai su bendrakūrėjais** – švietimo, verslo, kultūros ir kūrybinių industrijų, žmogaus teisių, moksleivių ir studentų organizacijų,

socialinės ir sveikatos sričių atstovais. Juose dalyvavo virš 80 organizacijų atstovai. Susitikimuose buvo renkami ambicijų ir vizijų pasiūlymai.

2022 metų spalio mėnesį vyko **„Piliečių taryba“** (priedas Nr. 14). Ji buvo skirta aptarti šiandieninę mūsų visuomenės būseną ir suprasti jos galimą raidą. Surinkti duomenys buvo panaudoti plėtojant „Lietuva 2050“ turinį, konkretinant ataskaitų apie tapatybę ir kultūrą turinį ir brėžiant pagrindines Lietuvos ateities vizijos įgyvendinimo iniciatyvas (kelrodžius). Piliečių tarybai reikalingas sociodemografiškai visuomenę atspindinčių asmenų dalyvavimas buvo įgyvendintas atrenkant 30 pilnamečių įvairaus išsilavinimo, atstovaujančių įvairiems regionams ir amžiaus grupėms visuomenės atstovų. Jie buvo atrinkti pagal Lietuvos visuomenės mikrokosmosą atitinkančią demografiškai reprezentatyvią imtį.

2022 m. spalio mėnesį visos **Lietuvos savivaldybės** buvo pakviestos įsitraukti į „Lietuva 2050“ bendrakūrybos procesą ir teikti savo pasiūlymus. Į kvietimą atsiliepė devynios Lietuvos savivaldybės, nuomonę taip pat pareiškė Lietuvos savivaldybių asociacija.

Viso proceso metu buvo surinkti 383 pasiūlymai dėl galimų strateginių ambicijų ir apie 50 pasiūlymų dėl vizijos (iš bendrakūrėjų, piliečių ir ekspertų).

2022 m. gruodžio – 2023 m. vasario mėnesiais vyko 6 **kelrodžių** („Lietuva 2050“ struktūrinių elementų – vizijos ir strateginių ambicijų įgyvendinimo iniciatyvų) **rengimo dirbtuvės**. Jose dalyvavo 102 ekspertai, bendrakūrėjai, Valstybės pažangos tarybos nariai, ministerijų atstovai. Naudodamiesi taip vadinama atgalinio žingsniavimo metodika, jų dalyviai teikė siūlymus dėl atskirų strateginių ambicijų įgyvendinimo. Strateginių ambicijų įgyvendinimas buvo aptariamas palankiausio galimo scenarijaus atveju, susiklosčius galimoms nepalankioms aplinkybėms, o taip pat ir iš įvairių socialinių grupių (taip vadinamų piliečių personų) perspektyvų (apie pastarąsias daugiau žr. priedą Nr. 3 – „Valstybės ateities vertinimas piliečių požiūriu“. Susisteminti kelrodžių dirbtuvių rezultatai kiekvienai strateginei ambicijai buvo kritiškai įvertinti Vyriausybės strateginės analizės centre ir aptarimų Valstybės pažangos tarybos koordinacinėje grupėje metu. Iš jų gimė strateginių ambicijų įgyvendinimo iniciatyvos, kurių svarbiausios buvo sutelktos Lietuvos ateities vizijai pasiektų būtinų Lietuvos svertinių iniciatyvų žemėlapyje. Detalūs kiekvienos strateginės ambicijos įgyvendinimo kelrodžiai yra saugomi Vyriausybės strateginės analizės centre (STRATA), jais bus galima pasinaudoti kaip pradine medžiaga diskusijoje dėl Nacionalinio pažangos plano peržiūros.

3. Pirminių pasiūlymų dėl „Lietuva 2050“ turinio parengimas ir aptarimas. Remiantis 383 strateginių ambicijų pasiūlymų analize bei kitų aktualių šaltinių (scenarijų ataskaitos, teminių diskusijų ataskaitų) analize, parengtas pirminis „Lietuva 2050“ strateginių ambicijų rinkinio pasiūlymas ir jo sudarymo prielaidų apžvalga. Pasiūlymą sudarė 5 strateginės ambicijos ir 3 horizontalieji principai. Pirminis pasiūlymas dėl „Lietuva 2050“ struktūrinių elementų – vizijos ir strateginių ambicijų Valstybės pažangos tarybos narių ir ekspertų dirbtuvėms buvo pateiktas 2022 m. spalio 21 d. Dirbtuvių dalyviai darbo grupėse parengė 5 vizijos ir ambicijų pasiūlymus ir pristatė juos bendram aptarimui. Jų pagrindu „Lietuva 2050“ rengimo grupė atnaujino pasiūlymą dėl „Lietuva 2050“ turinio pasiūlymas. Atnaujintą pasiūlymą sudarė 5 skirtingos vizijos formuluotės ir 2 alternatyvūs strateginių ambicijų rinkiniai. Esant plačiam sutarimui dėl strateginių ambicijų demokratijos, ekonomikos ir tarptautinės politikos srityse ir dėl horizontaliųjų principų, dvi alternatyvos skyrėsi socialinės politikos ir švietimo ambicijų struktūravimu. Atnaujintas pasiūlymas pristatytas Valstybės pažangos tarybos koordinacinės grupės (toliau – VPT KG) posėdyje 2022 m. lapkričio 7 dieną. Po VPT KG posėdžio buvo parengtas antrasis atnaujintas pasiūlymas, kuriame pateiktos dvi alternatyvios vizijos ir dvi strateginių ambicijų paketo alternatyvos. Pirmojoje alternatyvoje švietimo ir socialinės politikos pokyčiai sujungti vienoje strateginėje ambicijoje;

antrojoje alternatyvoje švietimo sričiai buvo numatyta atskira ambicija, o socialinės politikos pokyčiai sujungti su gyvenamosios aplinkos pokyčių strategine ambicija. Pasiūlymas pristatytas VPT KG posėdyje 2022 m. lapkričio 14 d. Posėdžio metu buvo rastas būdas „Lietuva 2050“ ateities vizijos formuluotėje sujungti dvi skirtingas valstybės vaidmens interpretacijas, o švietimo ir socialinės politikos sritis buvo nutarta sujungti vienoje ambicijoje.

4. Ateities vizijos formavimas. Pirminis pasiūlymas dėl „Lietuva 2050“ struktūrinių elementų – vizijos ir strateginių ambicijų („Lietuva 2050“ pirminis projektas) buvo pristatytas bendrakūrėjams 2022 m. lapkričio 19 d. Jis kartu su Lietuvos ateities galimų scenarijų dokumentu patvirtintas Valstybės pažangos tarybos posėdyje 2022 m. lapkričio 21 d. Nuo 2022 m. gruodžio 21 d. iki 2023 m. sausio 22 d. vyko **viešosios konsultacijos** dėl „Lietuva 2050“ pirminio projekto (priedas Nr. 15). Atliktas papildomas „Spinter tyrimai“ **kokybinis tyrimas** (fokusuota konsultacija su tiksline grupe) siekiant išsiaiškinti šalies gyventojų nuomonę apie „Lietuva 2050“ struktūrinių elementų – vizijos ir strateginių ambicijų turinį. (priedas Nr. 16). Viešosioms konsultacijoms teiktas dokumentas 2023 m. sausio 9 d buvo pristatytas ir strateginio valdymo sistemos dalyviams ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime.

Atsižvelgus į viešųjų konsultacijų su piliečiais ir bendrakūrėjais metu gautas įžvalgas buvo parengtas „Lietuva 2050“ teksto projektas. Jis reikšmingai išplėtojo ankstesnį, viešajai konsultacijai 2022 m. gruodžio mėn. teiktą „Lietuva 2050“ pirminį projektą. Palyginti su juo, šis dokumentas buvo papildytas Valstybės pažangos tarybos įžanginiu žodžiu, globalių tendencijų ir dabarties iššūkių analize. Taip pat pateiktos analitinės priemonės vizijai rengti – valstybės hipotetinių ateities scenarijų santrauka. Vizijos teksto dalis buvo kiek praplėsta ir pakeista, labiau išryškinant kelis esminius akcentus: kūrybos, kaip universalaus žmogiškos būties principo, lietuviškai tapatybei artimo žmogaus santykio su gamta, neatsiejamo nuo socialinės ir ekonominės gerovės, bei abipusio išsipareigojimo santykio tarp piliečio ir valstybės, savo politinės bendruomenės. Taip pat šioje teksto dalyje aptariamas kultūros, kaip vizijos pamato, vaidmuo, pristatomos viešųjų konsultacijų metu išryškėjusios vertybės (bendruomeniškumas, laisvė, kūryba, pagarba ir teisingumas). 2023 m. kovo 17 d. „Lietuva 2050“ teksto projektas buvo paskelbtas viešai – „Lietuva 2050“ tinklalapyje, socialinėje medijos platformoje „Facebook“, išsiųsta el. laiškais bendrakūrėjams ir išplatinta „Lietuva 2050“ naujienlaiškio prenumeratoriams. Dėl jo turinio buvo konsultuotasi su bendrakūrėjais, mokslininkais, VPT nariais – Vyriausybės strateginiame analizės centre (STRATA) 2023 m. kovo mėn. įvyko trys **vizijos teksto aptarimai**. Visuomenės pasiūlymai dėl viešai paskelbto „Lietuva 2050“ projekto buvo nuolat priimami. 2023 m. balandžio 5 d. Valstybės pažangos taryba patvirtino po konsultacijų pakoreguotą „Lietuva 2050“ teksto projektą.

2023 m. balandžio 27 d. „Lietuva 2050“ teksto projektas su lydinčiąja informacija buvo paskelbtas Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS). Ministerijos, suinteresuotos organizacijos ar piliečiai buvo kviečiami pateikti pastabas ir pasiūlymus per 10 darbo dienų. Iš viso buvo gauti atsakymai iš 12 ministerijų, Valstybinės duomenų agentūros, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Teisėjų Tarybos, 6 nevyriausybinių organizacijų ir 3 piliečių. 2023 m. gegužės 19 d. „Lietuva 2050“ teksto projektas buvo aptartas su Lietuvos tautinėmis bendrijomis – jos taip pat turėjo pastabų ir pasiūlymų. Visos pastabos, įskaitant tas, į kurias neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies, įvertintos derinimo pažymoje. Vyriausybei teikiamas „Lietuva 2050“ teksto projektas patikslintas įvertinus pateiktus pasiūlymus ir pastebėjimus – jis buvo aptartas 2023 m. gegužės 22 d. įvykusiame išplėstiniame Valstybės pažangos tarybos koordinacinės grupės išplėstiniame posėdyje.

„Lietuva 2050“ teksto projektą sudaro kelios pagrindinės dalys. Dokumentas pradedamas Valstybės pažangos tarybos įžanginiu žodžiu, globalių tendencijų ir dabarties iššūkių analize. Taip pat yra pateikiamos valstybės hipotetinių ateities scenarijų santraukos. Pristatomas vizijos šūkis ir jo paaiškinimas, šioje teksto dalyje aptariamas kultūros, kaip vizijos pamato, vaidmuo, pristatomos viešųjų konsultacijų metu išryškėjusios vertybės (bendruomeniškumas, tapatybės išsaugojimas, laisvė, lygybė, pagarba žmogaus orumui ir teisingumas), apibrėžiami pamatiniai principai – gamtos puoselėjimas ir technologijų bei inovacijų pasitelkimas visuomenės iššūkiams spręsti. Tolesnėse teksto dalyse pristatomos pagrindinės valstybės vystymosi kryptys – strateginės ambicijos. Kiekviena iš jų perteikiama laikantis tokios logikos: pagrindžiamas jos poreikis, išryškinant pagrindinę idėją, siūlomas esmines pokyčių kryptis ir tai, kaip atrodytų Lietuva, padariusi proveržį šiose kryptyse, taip pat pristatomi pagrindiniai įgyvendinimo gairių – iniciatyvų, kurios turėtų padėti įgyvendinti tą strateginę ambiciją, siūlymai. Teksto pabaigoje pristatomas įgyvendinimo proceso, vertinimo ir atsiskaitymo už pažangą nuostatos. „Lietuva 2050“ prieduose pateikiami poveikio rodikliai bei Lietuvos ateities vizijai pasiekti būtinų (svarbiausiųjų įgyvendinimo) iniciatyvų žemėlapis.

PRIEDAI.

1. Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2050“ rengimo metodologija
2. Pirminė megatendencijų analizė
3. Valstybės ateities raidos vertinimas piliečių požiūriu
4. „Lietuva 2050“ ateities scenarijai
5. Esamos situacijos analizė ir Valstybės pažangos strategijos „Lietuva 2030“ įgyvendinimo tarpinis vertinimas
6. Mokslo, technologijų ir inovacijų ekosistemos transformacijos galimybių studija
7. Klimato kaitos, aplinkos ir žaliosios transformacijos iššūkių sprendimo galimybių studija
8. Kultūros ir iššūkių tapatybei sprendimų galimybių studija
9. Sveikatos iššūkių sprendimo galimybių studija
10. Švietimo ir įgūdžių iššūkių sprendimo galimybių studija
11. Demografinių iššūkių sprendimo galimybių studija
12. Ekonominio augimo ir gyvenimo kokybės iššūkių galimybių studija
13. Geopolitinių ir saugumo iššūkių sprendimo galimybių studija
14. Piliečių taryba – svarstomosios demokratijos iniciatyvos ataskaita
15. Viešosios konsultacijos dėl Lietuvos ateities vizijos ir strateginių ambicijų ataskaita
16. „Spinter tyrimai“ atliktas papildomas kokybinis tyrimas (tikslinės grupės) dėl „Lietuva 2050“ vizijos ir ambicijų